

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. XI. Responsio ad id, quod obijcitur de causis secularibus in ecclesia iudicandis, quomodò id Paulo conueniat, quod Clemens & Anacletus de hac re statuerunt, neque sit contra euangelium, cùm ait, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

repetere, præfertim cum hoc loco necessarium sit: Nihil hodiè (inquit) incertius, quàm per solos consules computare, quòd partim supprimantur ab historicis, partim diuerso loco & ordine collocentur. Id autem exemplis historicorum docet. additq; hoc, confiteri etiam Titum Liuium, nescire se, in multis annis qui fuissent consules: esse præterea consules bimestres, trimestres, & interdum paucarum horarum. Hastenus ille. In tanta igitur varietate, obscuritate, ac difficultate notationis temporum ex consulibus, quod indè firmum argumentum in epistolarum veritatem sumi potest? Deniq; vt hinc confusione etiam sua conuincantur, rogemus eos, cur magis Calsiodoro, aut Mariano Scoto, aut alijs credant, hos aut illos consules olim fuisse, cum has literas hic aut ille Pont. scripsit, quàm ipsis illis Pontificibus, qui tunc fuerunt? cum hoc apud omnes constet, in Fastis consulum non raro discrepare veteres scriptores & lapides? an maiorem fidem faciet, qui rem alieni seculi scribit, quàm qui sui? Si ita Magdeb. addicti sunt Fastis & consulum notationibus chronographicis, cur non recipiunt epistolam Euaristi, quæ Gallo & Bradua cõsulibus data est, vbi tempus cum norma veritatis (sic enim isti loquuntur) congruit, & nullus Chronographus dissentit? at si hanc semel recipiant, cogentur recipere epistolam Clementis ad Iacobum fratrem Domini, cui non leue testimonium, immò grauissimum, dedit in ijs, quæ ex illa epist. idem Euaristus tanquàm ex Apostolica doctrina beati Petri mutuatus est. Quid si Helianus in 1. epistola Alexandri, bimestris aut trimestris consul fuit, & à Calsiodoro etiam ignoratus, & ab alijs, quod Liuius fatetur sibi in plerisq; accidisse, qui primo anno, quo esse consules ceperunt, quinque fuisse scribit: In epistola 2. Alexandri, non, Traiano & Heliano Coss. sed, Traiano & Vetere Coss. in exemplari vetusto Vaticanæ bibliothecæ scriptum est. Fuit autem Vetus consul tempore Alexandri, licet non cum Traiano, sed cum Aemilio, authoribus Calsiodoro & Mariano, à quibus fortasè malè isti consules iuncti & locati sunt. Epistola Telephori data est, Antonio & Marco, siue Marcio, Coss. Meminit autem his temporibus Calsiodorus Antonij & Aurelij consulũ, & Antonij & Præsentis: sed cum Marcus, siue (vt est in vetusto Codice manu scripto) Marcius, prænomen sit sententia Varronis, quid si prænomen pro nomine usurpatum est, sicut etiam aliquandò prænomen pro cognominibus? quod Carolus Sigonius, obseruationes annalium secutus, notauit. Sed quid ego moror in re tam incerta & obsoleta ac fallaci, & tam parui vsus? Abutatur ocio, cui suppetit, & qui à melioribus vacuus est.

Responsio ad id quod obijctur de causis secularibus in ecclesia iudicandis: quomodo id Paulo conueniat, quod Clemens & Anacletus de hac re statuerunt, neque sic contra euangelium, cum ait, Principes gentium dominantur eorum, vos autem non sic. & de ratione & causa huius decreti, & quomodo quod Clemens in epist. prima de huiusmodi iudicio causarum se-

cularium scribit, ex 2. lib. de constit. Aposto. liceat clariùs intelligere. Item responsio de eo, quod similiter accusatur in epistola Anacleti, & quatenùs liceat de omnibus rebus secularibus iudicare in ecclesia, & de potestate iurisdictionis civilis ecclesie data, & de ratione eius & fundamento. Cap. 11.

Ed veniamus tandèm ad eum locum, in quo illud primum in epistola prima Clementis, & prima Anacleti, tanquàm apocryphum notârùt, quod iubent, inquit, episcopis causas seculares vnà cum iudicibus expedire & iudicare, idq; esse aiunt contra illud, Principes gentium dominantur eorù. Videamus ergò priùs, quid Clemens de hac re scripserit, deindè quid Anacletus, immò quid etiam Alexander. In epistola igitur Clementis sic Petrus Clementem monet, eidemq; precipit, inquit: Te quidè oportet irreprehensibiliter viuere, & summo studio niti, vt omnes vitæ huius occupationes abijcias, nè fideiussor sis: nè aduocatus litium fias: nè ve vlla alia occupatione negocij secularis impliceris: nec enim iudicè, aut cognitorem de pecunijs aut negocijs rerum secularium te vult Christus constituere: sic enim est græcè. Deindè subiungit rationem præcepti, Nè curis hominum præsentibus districtus ac præpeditus, non possis verbo veritatis discernere bonos à malis: quin potiùs qui hæc discunt, sibi inter se ea administrent: & nè te à sermonibus, qui saluos facere possunt, distrahant. Vt enim tibi impietatis est crimen, sollicitudines suscipere seculares, sic laicis peccatum est, non sibi inter se in ijs, quæ ad vsus vitæ pertinent, præstò esse. deindè subiungit, καὶ σὲ δὲ περὶ ὧν χρὴ ἀμέριμνον εἶναι, οἱ πάντες ποιεῖν ἐάν μὴ νοῶσι, παρὰ τῶν διακόνων μαθητέουσιν, ἵνα μόνον τῆς ἐκκλησίας τὴν φροντίδα ἔχῃς πρὸς τὸ διοικεῖν αὐτὴν καλῶς. Interpretemur Latine. Quòd si, inquit, non omnes ea facere scient, de quibus te sollicitum esse non oportet, à diaconis discant, vt tu ecclesie solam curam habeas: quò eam rectè gubernes. Hoc precipit, nè, si non habeant laici, qui possint propter incertiam controuersias fratrum dirimere, ad iudicia ethnicorum adire cogantur. cõmittit itaq; hoc negocium dirimendi controuersias de rebus secularibus diaconis propter necessitatem, nè laici apud infideles disceptent, quod est in Christianam religionem contumeliosum: & nè episcopus in ijs sit occupatus, in quibus esse non debet, non commisit hoc presbyteris, sed diaconis, vt puderet laicos ire ad ethnicos iudices, cum audirent esse in ecclesia infra episcopos. immò infra presbyteros, qui possent & scirent sapienter causas de rebus secularibus iudicare. Eodem consilio Apostolus Paulus πρὸς ἐντροπήν, vt ipsius verbo vtar, id est, vt verecundia à iudicijs ethnicorum aduocandis auocaret, dixit: Secularia igitur negocia si habueritis, contemptibiles, qui sunt in ecclesia, illos constituite ad iudicandum. Deindè subiungit: Ad verecundiam vestram dico: sic non est inter vos sapiens quisquam, qui possit iudicare inter fratrem suum? Sed frater cum fratre contendit, & hoc apud

Quarè Clementis cognitionem causarum diaconis commiserit.

I. Cor. 6.

apud infideles? Eodem pertinent, quæ idem Clemens Roma. lib. 2. de constitut. Apost. c. 45. scripsit: Pulchra quidē, inquit, Christiani hominis laus est, cum nemine litigare. Sin autem alicuius opera aut tentatione quapiam factum fuerit, vt incidat ei lis, det operam, vt dirimatur, quanuis opus sit aliquid damni facere: & nē adeat ad iudiciū gentilium, immō nē pariamini, inquit, vt seculares magistratus de causis vestris iudicēt, per eos enim diabolus famulis Dei insidiatur, & probrum excitat, quasi non habeatis vos quempiā sapiētē, qui possit inter vos ius dicere: aut lites dijudicare. deinde subiungit proximo capite: Nē igitur disceptationes vestras gentiles cognoscant: nec ad dicendum contra vos eorum testimonium adhibeatur: nec ab eis iudicemini, & quæ sequuntur. Satis igitur iam liquet, hunc locum epistolæ Clementis de iudicandis causis secularibus in ecclesia, ad illū locum epist. Pauli ad Cor. de quo proximē memini, pertinere: neque magis hunc Clementis, quā illum Pauli, repræhendi posse, cū eadem sit vtriusq; ratio ac sensus. Excutiamus deinceps alterum locum eiusdē epistolæ primæ Clementis de eisdem causis secularibus. Si qui ex fratribus, inquit, negocia habeant inter se, apud cognitores seculi nē iudicentur, sed apud presbyteros ecclesiæ, quicquid illud est, dirimatur, & omni modo obediant statutis eorū. Sic vetus interpres veruit, quæ meliūs dicta sunt Græcē, οἱ πράγματα ἔχοντες ἀδελφοὶ ἐπὶ τῶν ἑξουσιῶν μὴ κρινέσθωσαν, ἀλλὰ ὑπὸ τῶν τῆς ἐκκλησίας πρεσβυτέρων συμβιβασέσθωσαν παντὶ τρόπῳ ἐτοιμῶς αὐτοῖς πειθόμενοι. Qui, inquit, lites habent, nē à potestatibus mundi iudicentur: (Has enim vocat ἑξουσία) sed à presbyteris ecclesiæ ad concordiam adducantur: eisq; omninō promptē pareant. Hic quoque prohibet fidelibus, contendere apud infideles iudices, ac, nē ad eorum iudicia propter imperitiam legum secularium adeant, iubet presbyteris, non quidem vt seculares causas laicorum, vt ciuium, tanquā forenses iudices cognoscant & iudicent, sed potius tanquā iij, ad quos pertineat pręire alijs Christianis velut duces, vt se ad Deum conuertant, & à peccatis desistant. quod est officij sacerdotalis proprium, vt ex Dionysio Areop. in cælesti hier. c. 9. intelligi potest, cū de Melchisedech docet, cur in scriptura vocatus sit sacerdos. Sic autem esse intelligendum, quod hic ait Clemens, clariūs adhuc ex eodem libro 2. Clem. de Apost. constit. intelligere licet: postquā enim dixit c. 46. Nē igitur disceptationes vestras gentiles cognoscant, proximo deinceps capite, Fiant, inquit, iudicia vestra secunda feria, vt si fuerit discessum à sententia, id est, si non paruerint promptē, vt est in epist. eiusdē Clementis, possitis liberē vsque ad sabbatum sedare controuersiam, & pacificare disceptantes in diem Dominicum, quod proximo superiore capite dixerat, συμβιβασέτω ἡμεῖς ὑμᾶς, quo verbo συμβιβασέτω vsus est idem Clemens in eo loco epistolæ, quem paulō antē recitauī, quod non est eorum, qui propriē more secularium iudicij præsumunt, vt reddant tantū unicuique ius suum, nihil prętereā ad eos spectet, vt disceptantes à peccatis renocent: sed magis eorum,

Quo spectent
ea, qua Cle-
mens de iudi-
cys seculari-
bus scripsit.

Paulum hic à
mag. carpi, si
Clem. & Ana-
cletum rectē
carpsent.

Qua ratione
& quomodo
presbyteris
iudicia secu-
laris Clemēs
commiserit.

gis eorum, qui ideò tanquàm feciales quidam legati Christi, præ sunt huiusmodi iudicio, vt omnem curam ac diligentiam in primis adhibeant, vt ad concordiam & pacem res adducatur, nè peccent fratres. Subiungit deinde Clemens: Assistant autem iudicio diaconi & presbyteri, qui citra acceptationem personarum, tanquàm homines Dei, iuste iudicent. Cùm itaq; inquit, vtraque persona, vt lex iubet, in iudicium venerit, stabit vterq; disceptantium in medio: quibus auditis, ferte sanctè & incorruptè suffragia: date operam, vt antequàm episcopus pronunciet, fiant amici, nè exeat episcopi sententia contra eum, qui deliquit, quia habet in iudicio Christum Dei, causæ conscium & comprobatores. Hastenùs Apostolica constitutio, à Clemente Romano per scripta. Explicata est igitur ratio secularis causas laicorum, vt Christiani sunt, in ecclesia iudicandi: scilicet vt tollatur peccatum, quod paulò post magis explicabitur. quod quidem quia Magdeb. centuriatores non intellexerunt, hoc quod est in epistola Clementis de causis secularibus in ecclesia audiendis, non intelligentes more suo, quæ loquuntur, dixerunt esse contra illud, quod est in euangelio: Principes gentium dominantur eorum: & qui maiores sunt, potestatem exercent inter eos. Quis enim vnquàm hoc genus iudicandi inter laicos Christianos, tanquàm de vita æterna vel morte, vt ait idem Clemens, siquidem agitur de peccato ad mortem tollendo, ad potestatem gentium pertinere dicat? quis vellet τὸ θυμὸν καθαρῶν ἰσφιδίαν, id est, pacificare disceptantes, pertinere vnquàm putauit ad illud, quod de gentibus dixit Dominus in Euangelio Matth. & Marci, κατακυριεύειν, & καταβασίλειαν, id est, exercere potestatem contra eos, siue dominari in eos? Hæc enim est vis præpositionis κατὰ hoc loco. Sed Magdeburgenses cùm voces proprias ignorent, & virtutem earum, qui fieri potest, vt de rebus, quæ vocibus significantur, rectè iudicare possint? Sed veniamus ad epistolam Anacleti primam, in qua idem notârunt lippisti, nè dicam, cæci animaduersores. Si autem, inquit, fuerit ecclesiasticum negocium, apud episcopos, interueniente Primæ, iudicetur, si quidem maior causa fuerit: si verò minor, Metropolitanò: si verò fuerit seculari, apud eiusdem ordinis viros, iudicio tamen episcoporum: cùm Apostolus priuatorum Christianorum causas magis ecclesijs deferri, & ibidem sacerdotali iudicio magis terminari voluerit. Hastenùs Anacletus. Quasi enim iam tunc sanctus Anacletus diuinâset & præsensisset, futuros esse, qui hoc, quod de iudicio episcoporum cum laicis in causis secularibus tunc iussit, calumniarentur, vt Magdeburg. calumniantur, exemplum Apostoli commemorauit. quòd si hoc erat, vt isti obijciunt, contra illud, Principes gentium dominantur eorum, vos autem non sic: ergò permisit secundum istos Pontifex Anacletus portare gladium, & vi atque armis agere, vt potestates seculi solent, quod Dominus prohibuit, at non hoc permisit hic, imò neque voluit in hac epistola, vt episcopus per se secularia iudicaret. Sed potius iussit Anacletus, secularia ab eiusdem ordinis, id est, à secularibus

Quòd ex verbis ipsis, quibus Clemens usus est, intelligitur, de qua ratione iudicandi causas seculares in ecclesia loquatur.

Matth. 20.
Mar. 10.

Magd. voces proprias, & virtutem earum ignorantes, non possunt rectè iudicare de rebus vocibus subiectis.
Luc. 22.

bus interueniente iudicio episcopi iudicari, exemplum & auctoritatē beati Pauli, vt dixi, secutus: Paulus enim, vt sanctus Anacleus ait, priuatorum causas magis ad ecclesiam deferri, & ibi sacerdotali iudicio terminari voluit. cūm dicit, sacerdo tali iudicio terminari voluit, episcopi iudicium necessē est intelligere: & cūm causas priuatorum dicit, secularium causas dicit. laici enim sunt priuati homines: & non clerici, qui sunt communes & publici ecclesiæ ministri. sic quoquē intellexit Synodus Carth. 3. c. 9. prohibens enim, ne clerici in iudicio laicorum de re ciuili litigarent, cūm priuatorum, inquit, Christianorum causas Apostolus etiam ecclesiæ deferri, & ibi determinari præcipiat. vt iam vtrunque, & quod Paulus, & quod Anacleus ad exemplum eius statuit, eiusdem rationis sit, & eadem necessitate & proposito factum. Etenim quia non poterat ecclesia tunc sub ethnicis Imperatoribus supplicio aliquo grauiore aliquem afficere: non enim id essent imperatores ethnici, neque magistratus eorum passi: quin potius in Christianos iudices, tanquām licarios, qui id sine vlla publica auctoritate auderent, animaduertissent: idcirco ad puniendum grauius eum, qui sententiæ & iudicio non pareret, cūm non posset ecclesia vti alio gladio, quā gladio ignis, sic enim vocat anathema Clemens, necessē erat, vt iudicio secularium magistratum in causis secularibus episcopus præesset, vt qui non pareret, gladio isto feriretur. Quid enim proderat iudicare laicos secularia, si non fuisset, qui cogere posset ad parendum? Episcopus ergo secularia in epistola Pauli, & in epistola Anacleti cum secularibus magistratibus iudicabat, quia non possent aliter magistratus in iudicio seculari exhibere, vt nunc loquuntur, iustitiæ complementum: neque qui litigabant, obtinere ius suum: ex quo fieret, vt facili in peccato remaneret, qui parere in iudicio nulla pœna cogentur, quod à Canonistis nostris dici solet, Propter defectum, vel impotentiam. Huc pertinent, quæ scripta sunt ab Innoc. 3. ext. de foro compe. c. licet. & c. ex tenore. Vt iam tota causa, cur episcopus in epistola Pauli & Anacleti, cum laicis magistratibus de secularibus causis cognosceret & iudicaret, illa demūm esset: ne in peccato ad mortem remaneret, qui parere nollet: ad hoc enim denunciabatur anathema, vt, sicut Apostolus ait, spiritus saluus fieret in die Domini, & sic homines discerent non blasphemare, sicut in alio loco ait. Denique vt sic discerent non fraudare, aut alia iniuria afficere. Immo quia propter peccata impiorum, vt Salomon ait, iudicia siue lites excitantur, & episcopi sunt Medici spirituales peccatorum, quibus curatis, lites tolluntur & iudicia vacant: idcirco de omnibus causis secularibus licet episcopo eatenus cognoscere, vt in peccato ad mortem, non remaneat frater: quod Canonistæ nostri dicunt, cognoscere per viam denunciationis: dummodò laicus actor, qui relicto suo foro iudicium ecclesiasticum adit, non hoc malitiosè & dolo agat, quod quidem potest reus excipere, & eam exceptionem debet iudex ecclesiasticus accipere, si legitima sit, ext. de for.

1. Cor. 6.

Quibus de
causis idipsū
Anacle. quod
Paulus, decre-
uerit.

Cur tempore
Pauli & Anac-
leti quibus
in causis au-
thoritate epi-
scopi fuerit
opus.

Qua ratione
iudicium de
omni causa
seculari ad
ecclesiasticū
iudicē perti-
nere aliquā-
dō possit.
Prou. 28.

compet. c. nouit. Hoc autem quod dicimus, Dominus in euāgelio suo sanxit. postquā enim reos egit auctores scandalorum, quiq; in fratres peccant, sermonem conuertit ad eos, qui se putant iniuria affectos ab illis: perindeq; est, vt Photius Constantinopolitanus in huius loci scholio ait, ac si diceret, Nē concidas animo, nēve peccatum proximi in te commissum, damnū putes: potes enim id in magnum lucrum uertere, scilicet si adieris eum, qui in te peccauit: ostenderisq; ei peccatum, & re ipsa coargueris. plerique enim (inquit) cū peccant, excæcati, non vident turpitudinem facti: postea uero pulsa cæcitate, vident: qui exiguam occasionē nacti, omnino corrigunt, quod commiserunt: tu uero quauis ille sit durusculus & ad emendationem difficilior, nē continuo negligas ire ad eum, immo semel, & iterum, & tertio ad, eumq; ad emendationem prouoca. magnum enim lucrum feceris, si fratris tui liberator extiteris. Haftenus ille. Huc ergo spectare debet admonitio ista tota fratris, vt scilicet qui peccauit, à peccato graui & scandaloso, in fratrem commisso, reuocetur, & non peccet: idcirco ait, Si te audierit, lucratus eris fratrem tuum: si autem te non audierit, adhibe tecum vnum aut duos testes: quod si eos non audierit, dic ecclesiæ: si ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus. Amē dico vobis, & quæ sequuntur. Hac itaque via & ratione denunciationis factæ episcopo, iudicium de quocunque peccato graui & scandaloso in fratrem commisso, conuenit ei, vt tandem si reus in peccato ad mortem, sine pœnitentia manere maluerit, pronuncietur in eum sententia, & fiat anathema, vt spiritus eius saluus sit in die Domini: vt autem episcopus pronunciet, necessè est, vt prius cognouerit de peccato: cuius cognitionem rursus habere non poterit, nisi de re, siue ecclesiastica, siue ciuili, vnde extitit peccatum, cognoscat. factum ergo est in hoc loco euāgelij fundamentum ecclesiasticum laicæ iurisdictionis iudicum ecclesiasticorum, quod est denūciatio peccati fratris fratrem scandalizantis, ex proposito emendandi eum proficiscens: & simul sancita lex episcopis, pronuncianti cum potestate in peccantes: siquidem eis dictum est, Quæcunque &c. Quare fundamentum hoc à Domino iactum. & hanc legem charitatis & iustitiæ plenam, & cunctis Christianis salutarem negat, qui hoc genus iurisdictionis ciuilis, episcopo vel iudici ecclesiastico negat. Huiusmodi ergo potestas ciuilis seu secularis iurisdictionis, ex fraterna denunciatione iuxta Euāgelium, vel ex defectu iustitiæ, iuxta epistolam Pauli ad Cor. propria est potestatis ecclesiasticæ, & ex essentia eius fluens. habent enim spiritualia, quæ supra naturam sunt, suas quoque proprietates, quibus carere non possunt. Hac potestate uti potest potestas ecclesiastica, cū res postulat: nec enim cū utitur, tunc potestas extrinsecus accedit, sed accedit actus siue usus, vt cū ridet, qui erat rationis particeps, & simul ad ridendum aptus. Si ergo potestas pastoralis & ecclesiastica beati Pauli, vim habebat cognoscendi & iudicandi secularia, vt ex eo quod ecclesiæ Corinthiorum

præce-

Matth. 18.

Matth. 18.

Quod sit fundamentum laicæ iurisdictionis, quæ episcopo conuenit, & quibus de causis conueniat.

Matth. 18.

1. Cor. 6.

præcepit, iam liquet: eratq; illa potestas communis cæterorum Apostolorum, cum episcopi successores Apostolorum sint: consequens necessarium est, ut in potestate pastoralis & ecclesiastica, eiusmodi vim habente, succedant. Quare ab Imperatoribus aut principibus Christianis eripi postea non potuit. quo enim iure? qua lege? fatemur non expedire, episcopum, immo neque presbyterum, relicto verbi ministerio, iudicio civilium causarum distrahi atque occupari: nemo enim militans Deo, implicat se negotijs secularibus, quod ipsum beatus etiam Petrus in epistola Clementis ad Iacobum fratrem Domini, monuit. Sed aliud est, non expedire: aliud, non licere, id est, non esse in ecclesia potestatem iurisdictionis temporalis, qua episcopus, cum res postulat, sicut iam explicatum est, ut possit & debeat: quod quidem falsum esse, satis ex euangelio & epistola Pauli ad Corinth. demonstratum est. Si quis verò obijciendum esse putet, si hæc vera sunt, quæ hætenus de iurisdictione civili ecclesiasticæ potestatis explicauimus, cur lex illa Theodosij Magni, & Caroli Magni II. q. 1. c. Quicumq; & c. Volumus. abrogata est, qua sancitum erat, ut liceret cuiq; siue is actor esset, siue reus, relicto foro seculari, etiam lite contestata, iudicium ecclesiasticum adire? dicam prius cur illam Imperatores sanxerunt: deinde, cur abrogata sit. Ergo quia intelligebant religiosissimi Imperatores, verissimum esse quod ait Salomon in Prouerbijs, Ex peccatis impiorum oriuntur lites, quas sapiens extinguet: ad episcopos autem, tanquam ad medicos quosdam spirituales, pertinere curare peccata, optabant sanctè & piè, ut sublata causa litium, id est, peccatis, lites simul sublata essent. Hæc causa legis, ac verior fortasse, quam illa, quod eo tempore tanta esset iudicium ecclesiasticorum sinceritas iudicandi, ut illi Imperatores latores legis huius, è Repub. esse existimauerint, ut omnes lites, alterutro volente, ecclesiasticorum iudicio deciderentur: illa enim tunc sinceritas, ut illam concedamus, deficere poterat, secularibus in peius labentibus, ut sunt homines mutabiles. at hoc mutari non poterat, quin ad ecclesiasticos pertineret, tanquam ad medicos spirituales, peccatorum curatio: nec illud rursus mutari, quod ait scriptura: Ex peccatis nasci lites, & aliàs idem Salomon, Qui amat delicta, gaudet pugnis, id est, iurgijs & contentionibus. Cur verò hæc lex abrogata fuerit, hæc fuit causa: quod cum Petrus Clementi dixerit, & in eo omnibus episcopis: Nec enim iudicem, aut cognitorem secularium negotiorum hodiè te vult ordinare Christus, nè præfocatus præsentibus, non possis verbo Dei vacare. hæc lex, dum optionem dat actoribus & reis, ut causas seculares ad episcopum referant, doctrinam beati Petri & ecclesiasticam disciplinam confundit, & sollicitudinem salutis animæ in sollicitudinem secularia iudicandi vertit: cum illa solum in ecclesia liceat & expediat iudicare, quæ pertinent vel ad tollendum peccatum iniustitiæ ex defectu, vel ad tollendum peccatum fratris fratrem scandalizantis, ut iam explicatum est. Sed plenior ac subtilior de his tractationem

2. Tim. 2.

1. Cor. 6.

*Que fuerit
causa legis
Theodosij &
Caroli Magni
de libertate
ad eundem iudi-
cium ecclesiæ
sicut in qua-
uis causa ci-
uili.*

Prou. 28.

Prou. 17.

*Cur lex Theo-
dosij, & Car-
oli Magni
abrogata.*

ijs, qui canonici iuris prudentiam proprio studio profitentur, relinquamus. Satis hæc sint ad refellendum Magdeburgenses, qui Clementis epistolam primam, & primam Anacleti, hoc loco de iurisdictione ecclesie in secularia, idè accusant, quia nunquam eam ecclesie datam falsè existimant, siue obliti, siue (quod magis credo) non aduertentes, quod Paulus ecclesie Corinthiorum præcepit, non sine potestate eiusmodi iurisdictionis, cum cæteris Apostolis communi, ut iam docuimus, præcipere potuisse.

Responsio ad ea, quæ obijciuntur in decretum de non arguendis & damnandis episcopis in epistola Clementis, Anacleti, Euaristi, Alexandri, Telephori & Pij, de quibus episcopis non arguendis hoc statutum sit, & quando, & qua causa. Defensio rationum, quas Pontifices attulerunt pro episcopis non accusandis, quas Magdeburgenses reprehendunt, quasi ineptas & à proposito alienas: & quomodo sint prudentissimæ, & maxime ad rem accommodatæ. Item responsio ad ea, quæ Molinaeus in epistolam Clementis obijcit 6. q. 1. in margine decreti Gratiani. Quomodo ex illis ipsius testimonijs veteris scripturæ, quæ beatus Petrus citat in epistola Clementis, cum accusationes episcoporum prohibet, doceatur, de quibus episcopis non accusandis, & de quibus accusatoribus loquatur. De regula, à sanctis Apostolis Paulo & Ioanne tradita, ad cognoscendum, verum spiritu Dei, an spiritu mundi, doctrina aliqua tradatur: & quomodo per eam regulam doctrina falsa Luteri redarguatur, & de loco epistolæ Clementis, à Magdeb. dissimulato.

Cap. 12.

- » » Sequitur alius locus centuriarum Magdeburgensium contra epist. Pontificum Apostolicorum: de non arguendis, inquit, & damnandis episcopis Clemens. 1. Anacle. 1. 2. 3. Euar. 2. Alex. 1. Teleph. 1. Pius 1. 2. quod multis & ineptis rationibus hoc probent: & Petrum faciunt huius doctrine authorem: primò, quia Paulus dicat, Nobis pro minimo est, ut à talibus arguamur, aut iudicemur, aut ab humano die. 2. quod leges humanæ & diuinæ prohibant maiores à maioribus iudicari. 3. homo non patitur suum seruum ab alio iudicari. Anacle. addit has, iniuria sacerdotum ad Christum pertinet, cuius vice funguntur. 4. quod Dominus non per alium, sed per se eiecit ementes & vendentes è templo.]

Haec tenens Magdeburgenses. Excutiamus ergò deinceps, & ponderemus nos rationes, quibus Pontifices illi à Magdeb. notati, probant non esse accusandos episcopos, an sint ineptæ, ut elegantes isti centuriatores dicunt: & an sint leues, etsi hoc quidem non dixerunt, quia non eas ponderarunt: & an digna sint beati Petri doctrina ea, quæ Petrum docuisse Clemens testatur